Inwazyjne gatunki obce – informacja dla mieszkańców Gminy Ozimek

Informacja dla mieszkańców Gminy Ozimek

Inwazyjne gatunki obce (IGO) stanowią coraz większe wyzwanie dla ochrony przyrody. Ich obecność może prowadzić do wypierania rodzimych gatunków roślin i zwierząt, zmian w funkcjonowaniu ekosystemów, a także powodować straty gospodarcze i zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Czym są inwazyjne gatunki obce?

Inwazyjne gatunki obce to organizmy, które nie występują naturalnie na danym obszarze, a po przedostaniu się do środowiska mogą rozprzestrzeniać się i negatywnie oddziaływać na rodzimą przyrodę, gospodarkę lub zdrowie człowieka.

Aktualne wykazy gatunków można sprawdzić na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:

https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych

Kto powinien zgłosić obecność IGO?

Każdy, kto stwierdzi w środowisku obecność inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla Unii Europejskiej lub Polski, jest zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia tego faktu wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta właściwemu ze względu na miejsce stwierdzenia gatunku.

W przypadku stanowisk znajdujących się na terenie Gminy Ozimek zgłoszenie należy skierować do Burmistrza Gminy i Miasta w Ozimku, ul. Dzierżona 4b, 46-040 Ozimek.

Zgłoszenie można złożyć **w postaci papierowej lub elektronicznej,** w szczególności za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej albo poczty elektronicznej.

Powinno ono zawierać:

1. Imię i nazwisko albo nazwę zgłaszającego oraz jego dane kontaktowe – adres, adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.

2. Nazwę stwierdzonego gatunku, jeżeli jest znana.

3. Liczbę okazów lub określenie powierzchni zajmowanej przez gatunek, o ile można to ustalić.

4. Miejsce oraz datę stwierdzenia jego obecności.

5. Fotografię potwierdzającą obecność gatunku, jeżeli została wykonana.

Warto możliwie dokładnie wskazać lokalizację stanowiska, aby ułatwić jego identyfikację. Jeżeli nie ma pewności co do oznaczenia gatunku, należy zaznaczyć to w zgłoszeniu i – jeśli to możliwe – dołączyć zdjęcia.

Szczegółowe informacje dotyczące sposobu zgłaszania nowych stanowisk znajdują się na stronie GDOŚ:

https://www.gov.pl/web/gdos/zglaszanie-nowych-stanowisk-igo-do-gminy

Co dzieje się po otrzymaniu zgłoszenia przez Gminę?

Po otrzymaniu zgłoszenia Gmina sprawdza jego kompletność pod względem formalnym. W przypadku stwierdzenia braków może wezwać zgłaszającego do ich uzupełnienia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.

Następnie zgłoszenie przekazywane jest właściwemu organowi, zgodnie z przepisami ustawy o gatunkach obcych. W przypadku stanowisk położonych na obszarach innych niż szczególne obszary wskazane w ustawie właściwym organem jest co do zasady Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Po otrzymaniu informacji o wprowadzeniu stanowiska do Centralnego Rejestru Danych o IGO Gmina, w przypadkach określonych przepisami, ustala podmiot władający nieruchomością odpowiedzialny za przeprowadzenie działań zaradczych i informuje go o stwierdzeniu obecności gatunku oraz konieczności podjęcia odpowiednich działań.

Kto odpowiada za usunięcie inwazyjnych gatunków obcych?

Podmiot odpowiedzialny za działania zaradcze zależy m.in. od rodzaju gatunku, stopnia jego rozprzestrzenienia oraz miejsca występowania.

W przypadku gatunków podlegających szybkiej eliminacji działania zaradcze na obszarach innych niż wskazane w ustawie obszary szczególne przeprowadza właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska.

W przypadku gatunków rozprzestrzenionych na szeroką skalę obowiązki mogą spoczywać na różnych podmiotach. Poza obszarami objętymi szczególnymi zasadami określonymi w ustawie działania zaradcze przeprowadza co do zasady właściwa gmina, z uwzględnieniem przepisów dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz nieruchomości pozostających we władaniu innych podmiotów.

Nie oznacza to, że w każdym przypadku właściciel nieruchomości musi samodzielnie i na własny koszt usunąć stwierdzony gatunek. Zakres obowiązków ustala się na podstawie właściwych przepisów i okoliczności konkretnej sprawy.

Jakie działania można stosować?

Działania zaradcze mają na celu eliminację, kontrolę lub izolację populacji IGO, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na pozostałe gatunki i ich siedliska.

W przypadku roślin mogą to być m.in.:

- wykopywanie lub wyrywanie;

- koszenie i ścinanie;

- usuwanie części roślin umożliwiających ich rozmnażanie;

- okrywanie, ściółkowanie lub zacienianie;

- inne metody fizyczne lub chemiczne dopuszczone przepisami.

W przypadku zwierząt możliwe metody obejmują m.in. odłów, odgradzanie lub przetrzymywanie w odpowiednich obiektach izolowanych, a także inne środki dopuszczone przepisami.

Metodę działania należy dobrać do biologii gatunku, wielkości i zasięgu populacji oraz warunków

środowiskowych. Działania powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, z uwzględnieniem ochrony gatunków niedocelowych i ich siedlisk.

Nie należy podejmować nieprzemyślanych prób zwalczania nieznanych gatunków. W szczególności przy podejrzeniu występowania roślin mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia należy zachować ostrożność i korzystać z odpowiednich zaleceń specjalistycznych.

Czy właściciel nieruchomości może zwrócić się do Gminy o pomoc?

W przypadku IGO stwarzających zagrożenie dla Unii Europejskiej lub Polski, rozprzestrzenionych na szeroką skalę, podmiot władający nieruchomością, po otrzymaniu informacji o konieczności przeprowadzenia działań zaradczych, może w określonych przepisami przypadkach wystąpić do Burmistrza Gminy z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku ich przeprowadzenia, jeżeli nie ma możliwości wykonania tych działań we własnym zakresie.

Każdy taki wniosek wymaga rozpatrzenia zgodnie z ustawą o gatunkach obcych.

Jeżeli podmiot władający nieruchomością nie wystąpi o zwolnienie z obowiązku i nie przeprowadzi wymaganych działań w ustawowym terminie, przepisy przewidują możliwość wykonania działań zaradczych przez Gminę na koszt tego podmiotu, na zasadach określonych w ustawie.

Co po przeprowadzeniu działań zaradczych?

Podmiot, który przeprowadził działania zaradcze, przekazuje Gminie raport z ich wykonania. Następnie Gmina przekazuje wymagane informacje właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska.

W przypadku gdy obecność IGO doprowadziła do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia ekosystemu, może być również konieczne przeprowadzenie działań renaturyzacyjnych, czyli działań służących przywróceniu naturalnego stanu środowiska. Podmioty realizujące działania zaradcze są ponadto zobowiązane do monitorowania ich skuteczności i wpływu na gatunki niedocelowe.

Gdzie znaleźć więcej informacji?

Szczegółowe informacje, wykazy gatunków oraz wzory formularzy i raportów udostępnia Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska:

Wykazy i przepisy dotyczące IGO:

https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych

Zgłaszanie nowych stanowisk IGO do gminy: https://www.gov.pl/web/gdos/zglaszanie-nowych-stanowisk-igo-do-gminy

Wzory raportów dla gmin: https://www.gov.pl/web/gdos/wzory-raportow-dla-gminy--inwazyjne-gatunki-obce

Kompendia dotyczące zwalczania wybranych gatunków: https://www.gov.pl/web/gdos/kompendia-zwalczania-wybranych-igo

Zachęcamy mieszkańców do zapoznania się z informacjami o inwazyjnych gatunkach obcych i do zgłaszania ich występowania zgodnie z obowiązującymi przepisami. Szybkie przekazanie informacji o nowym stanowisku może ułatwić podjęcie odpowiednich działań i ograniczyć dalsze

rozprzestrzenianie się gatunku.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach bcych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów.